

4 czerwca Dniem Wolności i Praw Obywatelskich

33 lata temu, 4 i 18 czerwca 1989 r., na mocy porozumień między władzami PRL a częścią opozycji, odbyły się pierwsze w powojennej historii Polski częściowo wolne wybory do Sejmu i całkowicie wolne wybory do Senatu.

Z tej okazji Sejm 24 maja 2013 r. podjął uchwałę ustanawiającą 4 czerwca Dniem Wolności i Praw Obywatelskich. Ten dzień wspominamy jako początek wolnej, odrodzonej Polski.

We wspomnianej uchwale z 2013 roku podkreślono, że w czasie wyborów 4 czerwca 1989 r. karta wyborcza zastąpiła siłę, a wynik głosowania zapoczątkował proces uwalniania się Europy od komunizmu. Było to symboliczne zwycięstwo pokoleń Polaków, którzy nigdy nie pogodzili się ze zniewoleniem. Było to zwycięstwo „Solidarności”, przeciwko której w grudniu 1981 r. władza wysłała czołgi, chcąc siłą złamać narodowego ducha wolności - czytamy w dokumencie.

Wybory parlamentarne 4 i 18 czerwca 1989 r. zostały przeprowadzone zgodnie z zasadami uzgodnionymi w trakcie rozmów Okrągłego Stołu. W ich wyniku wybranych zostało 460 posłów na Sejm PRL oraz 100 senatorów do nowo utworzonego Senatu PRL. Bezdyskusyjne zwycięstwo odniosła wtedy "Solidarność".

Komitet Obywatelski „S”

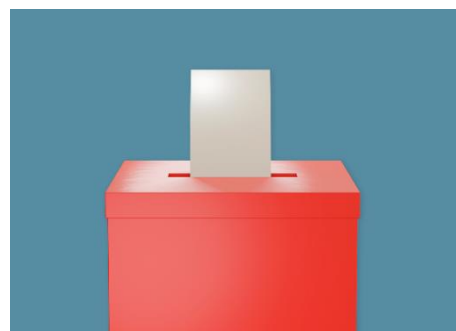
7 kwietnia 1989 r. Sejm uchwalił "Ustawę o zmianie Konstytucji PRL", wprowadzającą m.in. zapisy o Senacie, urzędzie prezydenta oraz ordynacjach wyborczych do Sejmu i Senatu. 13 kwietnia Rada Państwa wyznaczyła termin wyborów na 4 i 18 czerwca 1989 r. Kilka dni później,

zgodnie z ustaleniami Okrągłego Stołu, nastąpiła legalizacja NSZZ "Solidarność" (17 kwietnia 1989 r.) i NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność" (20 kwietnia 1989 r.).

Zgodnie z wolą Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ "Solidarność" **kierownictwo kampanii wyborczej** do parlamentu **powierzone zostało Komitetowi Obywatelskiemu "S"**. 23 kwietnia na jego pierwszym posiedzeniu z przedstawicielami regionalnych komitetów obywatelskich zatwierdzono listy wyborcze do Sejmu i Senatu oraz przyjęto program wyborczy.

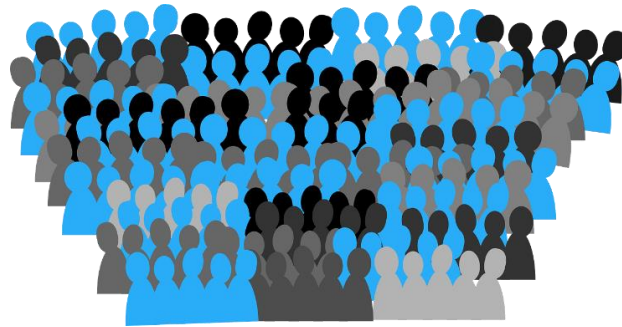
Profesor Antoni Dudek, pracownik Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, w tekście dla portalu historycznego www.dzieje.pl, podkreślał, że działania prowadzone przez Komitet Obywatelski w ramach kampanii wyborczej były bardzo dynamiczne. Szczególnie istotnym pomysłem okazały się plakaty reklamujące kandydatów Solidarności z Lechem Wałęsą. Dodatkowo oprócz poparcia udzielonego Komitetowi przez znanych polskich artystów i ludzi kultury, pojawiły się także słowa aprobaty ze strony zachodnich gwiazd. Były wśród nich takie postaci jak: Jane Fonda, Yves Montand, czy Stevie Wonder. Profesor Dudek wspominał również o kolejnym nietypowym działaniu polegającym na kolportowaniu podczas spotkań przedwyborczych tzw. ściąg, które miały ułatwić wyborcom sam akt głosowania. Zaznaczano na nich jedynie nazwiska kandydatów Solidarności, zalecając równocześnie skreślanie wszystkich innych nazwisk, w tym także tych umieszczonych na liście krajowej.

W niedzielę, 4 czerwca 1989 r. odbyła się pierwsza tura wyborów do Sejmu i Senatu. Wzięło w niej udział około 62 proc. uprawnionych do głosowania. **Wybory zakończyły się wielkim zwycięstwem Solidarności**. Jego rozmiary zaskoczyły nie tylko komunistów, ale także stronę solidarnościowo-opozycyjną.

12 czerwca Rada Państwa wydała dekret zmieniający ordynację wyborczą do Sejmu X kadencji. Na jego podstawie 33 mandaty z listy krajowej miały być przekazane do okręgów i obsadzone w drugiej turze wyborów. Odbyła się ona 18 czerwca 1989 r. Do urn wyborczych udało się tylko 25 proc. uprawnionych do głosowania. W jej wyniku Solidarność zdobyła jedyny brakujący jej mandat poselski oraz 7 z 8 pozostałych do obsadzenia mandatów senatorskich.

4 czerwca 1989 roku to dla powojennej Polski niezwykle ważny dzień. Nasz kraj stał się pierwszym państwem tzw. bloku wschodniego, w którym przedstawiciele opozycji demokratycznej uzyskali wpływ na sprawowanie władzy. To wydarzenie jest uznawane za przełomowy moment dla procesu przemian politycznych w Polsce.

Źródła:

<https://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/komunikat.xsp?documentId=06CD10A3EDB8B4E8C1257FC70034EF04>

<https://dzieje.pl/aktualnosci/4-czerwca-dniem-wolnosci-i-praw-obywatelskich>